

ПЕРШІ ЧЕРНІГІВСЬКІ КРАЄЗНАВЧІ ЧИТАННЯ

Чернігів – 2023

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних дисциплін
імені О.М. Лазаревського
Науково-дослідний центр історико-краєзнавчих студій
імені П.К. Федоренка

Чернігівський обласний історичний музей
імені В.В. Тарновського

Чернігівська обласна організація Національної спілки
краєзнавців України

Сосницький краєзнавчий музей імені Ю.С. Виноградського

ПРОГРАМА

Перших Чернігівських краєзнавчих читань

**До 150-річчя від дня народження історика, археолога,
музейника, етнографа, мовознавця та природознавця
Юрія Степановича Виноградського**

29 червня 2023 р.

РЕГЛАМЕНТ КОНФЕРЕНЦІЇ

29 червня 2023 р.

9³⁰ – реєстрація учасників на кафедрі історії України, археології та краєзнавства у навчальному корпусі Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського (проспект Миру, 13, кімн. 312).

10⁰⁰ – початок роботи Читань у залі засідань Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського, (проспект Миру, 13, кімн. 308).

<https://us05web.zoom.us/j/8347494451?pwd=b1VtS3ZMR2EwMTVHaEo1LzNEVlg0dz09>

Ідентифікатор конференції: 834 749 4451

Код доступу: 12345678

Вступне слово й вітання – до 5 хв.

Наукові доповіді та повідомлення – до 15 хв.

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ

- Вітальне слово** *Дятлов Володимир Олександрович*, доктор історичних наук, професор, перший проректор Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
- Вітальне слово** *Коваленко Олександр Борисович*, кандидат історичних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, голова Правління Чернігівської обласної організації Національної спілки краєзнавців України
- Вітальне слово** *Ткач Андрій Леонідович*, секретар Сосницької селищної ради
- Вітальне слово** *Лаєвський Сергій Лазаревич*, директор Чернігівського обласного історичного музею імені В.В. Тарновського

Наукові доповіді та повідомлення

1. *Реброва Наталія Борисівна*, кандидат історичних наук, генеральний директор Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця»;
- Сасенко Наталія Анатоліївна*, кандидат історичних наук, заступник генерального директора Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця»

Презентація збірника документів «Ревізії Конотопської сотні 30–40 рр. XVIII ст.»

---

2. *Мисько Світлана Петрівна*, науковий співробітник Сосницького краєзнавчого музею імені Ю.С. Виноградського

Ю.С. Виноградський – фундатор і перший директор Сосницького краєзнавчого музею

3. *Гирич Марія Миколаївна*, керівник гуртків Будинку дитячої та юнацької творчості Сосницької селищної ради

Юрій Степанович Виноградський – земляк, яким пишається громада

4. *Щербина Наталія Олексіївна*, кандидат історичних наук, консультант КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників Чернігівської міської ради»

Ю.С. Виноградський та його науковий доробок: огляд актуалізованої джерельної бази і перспективи перспективи подальших досліджень

5. *Коваленко Олександр Борисович*, кандидат історичних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, голова Правління Чернігівської обласної організації Національної спілки краєзнавців України

Юрій Виноградський і Вадим Модзалевський

6. *Коваленко Ольга Олександрівна*, кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Ю.С. Виноградський і створення Музею поміщицького побуту у будинку Милорадовичів у Чернігові

7. **Яснoвська Людмила Василівна**, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України, археології та краєзнавства Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Давньоруські старожитності Чернігова у науковому доробку Ю.С. Виноградського

8. **Потапенко Олена Михайлівна**, директор Комунального закладу «Чернігівський обласний пошуковий науково-редакційний центр» Чернігівської обласної ради

Діяльність Юрія Виноградського у світлі підготовки матеріалів до Чернігівського тому енциклопедичного видання «Звід пам'яток історії та культури України

9. **Каганова Ірина Яківна**, завідувач відділу краєзнавства Чернігівської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Софії та Олександра Русових

Віталій Пригоровський – дослідник краєзнавчого доробку Юрія Виноградського

10. **Горох Микола Володимирович**, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Чернігівського обласного історичного музею імені В.В. Тарновського

«Доба Голодомору» на світлинах із колекції Сосницького краєзнавчого музею імені Ю.С. Виноградського

11. **Токарєв Сергій Анатолійович**, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України, археології та краєзнавства Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Сосницька сотня у складі Ніжинського полку (1654–1663 рр.)

12. **Петреченко Ірина Євгеніївна**, кандидат історичних наук, доцент, кафедри історії України, археології та краєзнавства Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Сосницький сотник Филимон Шафонський

13. **Ситий Юрій Миколайович**, науковий співробітник Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця»

Формування уявлень про розміри давньоруського Чернігова

14. **Жаров Геннадій Вікторович**, начальник Лівобережної експедиції Охоронної археологічної служби України Інституту археології НАН України;
Ігнатенко Ігор Михайлович, голова громадської організації «Спілка захисту культурної спадщини», науковий співробітник-консультант ДЦ НДЦ «Охоронна археологічної спадщини України» Інституту археології НАН України

Археологічні дослідження на «П'яти кутах» у 2019 р.

15. **Кравченко Роман Анатолійович**, молодший науковий співробітник відділу археології ранніх слов'ян Інституту археології НАН України;
Луценко Роман Миколайович, науковий співробітник Мезинського Національного природного парку

Обстеження пам'яток археології Середнього Подесення експедицією Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка у 2014–2021 рр.

16. **Ребенок Валентин Володимирович**, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Чернігівського обласного історичного музею імені В.В. Тарновського

Козацькі натруски та порохівниці XVII–XIX ст.: до проблеми атрибуції та класифікації (за матеріалами фондів Чернігівського обласного історичного музею імені В.В. Тарновського)

17. **Коноваленко Богдан Сергійович**, аспірант кафедри історії України, археології та краєзнавства Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Поховальний обряд старообрядців Чернігово-Сіверщини

18. **Демченко Тамара Павлівна**, кандидат історичних наук, доцент;
Іваницька Світлана Григорівна, доктор історичних наук, доцент, викладач соціогуманітарних дисциплін Хортицької національної навчально-реабілітаційної академії, педагогічний фаховий коледж м. Запоріжжя

Українські гуртки Чернігово-Сіверщини як засіб формування національної свідомості молоді на межі XIX–XX ст.

19. **Католик Андрій Віталійович**, кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії України, археології та краєзнавства, заступник директора Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

«Народная Энциклопедия» як джерело вивчення історії земської медицини на Чернігівщині

20. **Шара Любов Миколаївна**, кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Збереження культурно-історичної спадщини міським громадським управлінням Чернігова (остання третина XIX – початок XX ст.)

21. **Кахерський Юрій Віталійович**, аспірант кафедри історії України, археології та краєзнавства Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Прилуччина у житті та діяльності Миколи Костомарова

22. **Студьонова Людмила Валентинівна**, бібліотекар відділу краєзнавства Чернігівської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Софії та Олександра Русових

Життя та діяльність С. Г. Баран-Бутовича (1877–1944) – українського вченого, відомого чернігівського історика і краєзнавця

23. **Трикашний Ярослав Юрійович**, аспірант кафедри історії України, археології та краєзнавства Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Участь С.Г. Барана-Бутовича у становленні туристичної діяльності на Чернігівщині

24. **Рахно Олександр Якович**, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України, археології та краєзнавства Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Краєзнавча діяльність А.В. Верзилова

25. **Курданов Андрій Леонідович**, науковий співробітник філії «Садиба родини Лизогубів» Чернігівського обласного історичного музею імені В.В. Тарновського

Як і чому пам'ятник Т.Г. Шевченку подорожував Седнєвом

26. *Дмитренко Наталія Михайлівна*, кандидат історичних наук, заступник директора з наукової роботи Ніжинського краєзнавчого музею імені Івана Спаського

Козацька доба у збірках провінційних музеїв Північної Наддніпрянщини (20-і рр. XX ст.)

27. *Зозуля Сергій Юрійович*, завідувач відділу «Музей історії Ніжина» Ніжинського краєзнавчого музею імені Івана Спаського

Ніжинські музейники – представники Ніжинської вищої школи першої половини – середини 1920-х рр.

28. *Блакитний Максим Михайлович*, кандидат історичних наук, заступник директора Чернігівського обласного історичного музею імені В.В.Тарновського

Облік і збереження церковних цінностей на Чернігівщині (20-ті роки XX ст.)

29. *Еткіна Ірина Ігорівна*, кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Діти півдня Чернігівщини під час Голодомору – геноциду

30. *Подолько Лариса Петрівна*, провідний фахівець з екологічної освіти Мезинського національного природного парку

Пузирева гора в екскурсійній роботі Мезинського національного природного парку

31. **Янченко Тамара Василівна**, доктор педагогічних наук, професор завідувач кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Педагогічне краєзнавство у вимірі історії регіональної освіти

32. **Гринь Олена Володимирівна**, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України, археології та краєзнавства Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Краєзнавчі студії у науково-дослідницькій роботі учнівської молоді

33. **Полієнко Андрій Юрійович**, аспірант кафедри історії України, археології та краєзнавства Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Краєзнавчі дослідження волонтерського руху на Чернігівщині 2014–2023 рр.

34. **Дорохіна Тамара Федорівна**, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України, археології та краєзнавства Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Тупичівська територіальна громада в умовах російської окупації (за свідченнями місцевих мешканців)

